

Disposisjon for kvelden

Introduksjon

1. Intro-musikk, «440»,

1. 440

Vi hørte 440 fra Musique Mechanique. Referansen er til den vanligste referansen til svingefrekvensen for en 'middle A', en enstrøken A, 440 Hz.

2. Presentasjon av tre deltakere med et sterkt forhold til ECM:

- a. Kari Rolland
  - b. Mathilde Grooss Viddal
  - c. Dag Arnesen

3. Kort introduksjon av Carla Bley

Før vi går i gang, la oss høre på hennes første publiserte komposisjon:

2. O Plus One

«O Plus One» – en åpenbar referanse – ble innspilt av hennes mann, og utgitt på albumet *Solemn Meditation* i 1957. Slik sto komponisten Carla Bley fram første gangen. Raskt etter dette var det mange musikere som ville spille hennes musikk.

1. Perioder og utgivelser

- a. *The Composer at work 1960-1980*
  - b. *First band approach 1976-82*
  - c. *Second band approach 1983-1990*
  - d. *Third band approach 1991-2005*
  - e. *Duo with Steve 1988-1999*
  - f. *Lost chords 2004-7*
  - g. *The final trio 2010-2023*

Det var vel Stravinsky som mente at alle komponister har to sider, en dionysisk side og en side preget av apollo. Dionysos var den greske guden for alt som er fest og moro, vin, teater, fest og godt selskap, mens Apollo var guden for kunnskap, medisin, musikk og dans (seriøs dans).

Få komponister har som Carla Bley slike to Janusansikt, som Stravinsky beskriver.

Som innledning til den første samtale-bolken: Her er ei låt som alle tre av dere pekte på da jeg ba dere velge musikk:

Very Very Simple fra albumet *I Hate to Sing*, fra 1984.

Originalen er et liveopptak fra San Fran i august 1981. Vi skal ikke spille den.

For her er «Very Very Simple» fra Club 7 i t NRK-opptak, omtrent to måneder seinere, rundt månedsskiftet oktober – november 1981.

3. Very Very Simple Club 7 1981

- A) Først: Hva var begrunnelsen for å velge denne låta eller humoresken, der Arturo O'Farrill framfører teksten om den ubehjelpelige sangeren.

Kari/Mathilde/Dag

Bleys allment kanskje mest kjente – og mest brukte – er hennes hyllest til en kvinne som knuste flere glasstak i Hollywood: Ida Lupino. Skuespiller som blir filmregissør og filmprodusent på 1950-tallet.

Det var ektemannen Paul Bley som gjorde låta kjent. Den sto i 1964-70, og lenge etter det, mer eller mindre fast på hans konsertprogram. Den første utgivelsen var på en 7-tommer i 1965. Året etter ble utgitt på plateselskapet E.S.P., med albumet *Closer*. Ida Lupino ble grepet begjærlig også av tekstforfattere.

Vi kjenner alle Break of Day in Molde, som Johs og Karin Krog skrev etter inntrykkene på vei ned fra Vardehytta en tidlig morgen i 1968 under Molde-festivalen.

Jeg skal ikke spille den. Den aller første, tror jeg, skrv tekst til låta over ett år før Karin og Johs. Det er ... Tage Danielsson.

Den ble utgitt allerede i 1967 med Monica Z, som «Brandvaktens Sång», innspilt i midten av april 1967.

4. Brandvaktens Sång

- B) Hva er ditt aller sterkeste minne om Carla Bley og hennes musikk?

Kari/Mathilde/Dag

Her er

5. Wrong Key Donkey

Et ordspill med tunga stukket godt inn i kinnet.

Fra European Tour '77 utgitt i 1978. Denne er pekt ut av Dag og Kari

- C) En begrunnelse? Og hva er galt med dette eselet?

Dag – Kari

Etter å ha gått gjennom mange av blekkene til Carla Bleys låter, mange av dem er tilgjengelige på hennes nettsted WattExtraWatt.com er notert

Uten faste fortegn, det er kun løse fortegn. Du får ingen umiddelbar hjelp til å lese toneart, og tonalitet.

Rytmisk er dette eselet forunderlig, først 7-takt + 5- takt i første del, så 7 + 6 + 5 i andre del.

D) Carla Bley – komponist eller utøver?

La oss vende tilbake til 1985: Du planlegger en hovedoppgave ved Institutt for Musikkvitenskap på Blindern. Du vil skrive om Carla Bley og hennes musikk. Men du treffer henne ikke, men får allikevel hennes bidrag til arbeidet ditt.

Hva var målet ditt, og hva skjedde
Kari

Skal vi høre litt på Carla selv: Du spør henne om balansen mellom kreativ inspirasjon og teknisk, strukturert arbeid:

7. Carla 1m30s

En meget strukturert dame.

Mathilde: Hva er det ved Carla Bleys kompositoriske virke som fascinerer deg? Hva gjør hennes musikk relevant i dag?

Diskusjon: Jazz Realities/EOTH/Tropic Appetites/ A Genuine Tong Funeral/
Nick Mason's Fictitious Sports

Kari: Det er du som har valgt neste låta: Hvordan vil du beskrive den?

6. Funnybird Song fra Dinner(1977)

E) Faglig politikk, komponering og kontroll over eget arbeid.

Musikk --

Oktoberrevolusjonen 1964 i New York: Paul og Carla Bley, Bill Dixon, Michael Mantler, Charles Tolliver, ... en mange flere

Jazz Realities / Communication /

Alan Bates /Fontana – Marte Rölig-serien

Ta kontroll over egne produksjonsmidler:

- Det finnes ikke spillesteder
- Musikken blir kun utgitt på kommersielle vurderinger,

- Eierskapet til musikken blir undergravet
- Ingen offentlig støtte og forståelse for moderne samtidsmusikk

Lyder det kjent?

Jazz Composers Guild – JCG Orchestra (NB ingen apostrofer)

➔ Jazz Composer's Orchestra

I Sverige organisere musikerne seg samtidig i Emanon, med konserter bl.a. på Moderna Museet.

Karin Krog lot seg inspirere av musikernes arbeid i Sverige.

Oktoberrevolusjonen kom til Norge: Norsk Jazzforum 1965-71 ca., konserter på Munchmuseet, seinere Henie Onstad.

Er situasjonen noe bedre i dag? Det har vel aldri vært så mange musikerinitierte plateselskap og spillesteder (ssmå hull i veggen) innenfor improvisert musikk, som i dag?

Mathilde:

Kari FNJ

Norsk Jazzforbund, FNJ og Odin.

Oct 29, 1965

8. Walking Batterie Woman,

Carla Bley, Steve Lacy ss, Kent Carter b, Barry Altschul dr

F) Bergen: Om besøket, rammene og om tilblivelsen av:

Åttende Nattjazz, Bergen

Carla skriv en norsk låt! ...

Historien om hvordan Utviklingssang kom til.

9A. Utviklingssang – Bergen 25. mai 1980

Takk til Eirik Lie, som var påpasselig med å gjøre kassettopptak, blant annet da NRK sendte deler av konserten direkte, og som stilte denne kassetten velvillig til disposisjon.

Pausemusikk – Molde 1999 4X4 i Molde:

10. Utviklingssang forts.

10. «Blues in 12 bars, Blues in 12 other bars». (14:30)

BANG!!!

Pause: How many horns do you have? Prosjektet 4X4 – fire horn fire rytme.

Albumet *4X4* ble utgitt i 2000, blant annet etter en Europaturne i 1999, da de var i Molde

G) Politisk musikk: Jazz Composer's Orchestra og Liberation Music Orchestra

10. Silence fra *The Ballad of the Fallen* (1983)

Mathildes valg

USAs involvering og inngripen med kupp Latin-Amerika – Nicaragua,

11. The National Anthem fra *Looking for America* (2003)

- George Bush, post 9-11 war on terror:
Mathilde

H) Carla Bley og sang: Tekster og vokal framføring.

Jeg spilte Monica Zs versjon av Ida Lupino tidligere. Vi hørte også Arturo O'Farrills rop om å få et mer komplekst vokalt materiale

15. I Hate to Sing fra *I Hate to Sing* 1984

Mathilde og Dag

I) Hva – om noe – har Carla betydd for norsk jazz, og hva har hun betydd for ditt eget virke i dag og veien fram til det?

16. Ida fra Svein Finnerud Trio Norsk Jazzforum kat nr JF-LP-2.

CB og Skandinaviske jazzensemble 1980. Dag: Du spilte jo med Ny bris på Odin. Anmelderen i Jazznytt mente vel nærmest at du hadde hørt for mye på Carla Bley? Bare så det er sagt, kjeg er uenig i hans vurderinger.

Men hva tok du med deg fra å ha spilt med henne i Bergen i 1980. Hvordan var hun å samarbeide med?

J) 12. EOTH Theme

EOTH: Paul Haines & Carla Bley, 1967-1972.

Utgitt som andre utgivelse på JCOA Records.

Hva er det?

Opera? Med libretto og komposisjon

Selv betegner de det med et nyord som en krono-trans-duksjon

– krono er tid, den som går. Trans – mellom, over, gjennom. Og Duksjon – det å føre, lede, strømme
– tids-gjennom-strømming – verket EOTH er noe som lar deg strømme gjennom tid. Å oppleve tidens strømming, kanskje.
Kanskje i meditativ forstand?

Er det en handling? Sceneangivelser er det ingen av. Det starter et sted som en prolog, deretter en første akt, der scenen er en hotell-lobby, beskrevet som i Cecil Clark's gamle hotell, med forskjellige personligheter,

Paul Haines bodde på den tiden i India, hans datter, den kanadiske vokalisten, singer/songwriter Emily Haines, blant annet i indierock-bandet Metric, ble født der.

Åpningsordene:

Første scene er angitt som «This is here ...». Altså her vi er, nå.

Det er en forhekset plass, et åndelig sete for spirituelle krefter, med et vann, der ånder svever over vannene.

De første ordene framføres av en navnløs stemme:

*Whatever it is –
Can't have a name,
Since it makes no difference
What you call it [!]*

Er det kanskje selvreferende til verket selv? Deretter, framført av en av personene i galleriet, en mannlig Calliope, musen for poesi, sang og musikk

So late there is light
At the edge of the lake.
Bullfrogs are
Having their throat
Cut
...
O Rawalpindi,
It's again.

Rawalpindi – som på sanskrit kan forstås som landsbyen ved innsjøen – var i følge mytologien åstedet for asketer og yogier, betegnet som Rawal, som bosatte seg her for tusener av år siden. Rawalpindi er et sted med mye åndelig kraft, der det ligger i det nordlige Pakistan, nesten opp mot Himalaya.

Produsert & utgitt, i 1972, men aldri framført, ... før i 1997. Til festivalen Musiktriennale i Köln, lot Carla Bley seg overtale til å skrive om verket for en oppsetning. Men fortsatt som en konsert, ikke som en opera med handling.

Min tolkning av verket: Paul Haines hadde flyttet til India med familie på denne tiden,

Skikkelsene framfører musikken. Bandet er like mye skuespillere som teaterorkester. Det som utspiller seg er en dynamikk og utveksling mellom et vestlig orkester eller band, Jack's travelling band, og et ensemble – et Desert Band – med musikalske røtter på det indiske subkontinentet.

En gjennomgangsfigur som kun betegnes som 'Doktor' framfører en tekst om små menneskers meningsløse liv, scenen er kalt *Like animals*

13B Like Animals fra Cecil Clark's hotell, på gårdsplassen.

Carla Bley har sagt at hun aldri hadde hørt Kurt Weills musikk da hun skrev musikken. Men Erik Satie, derimot ...

Kanskje kan vi se verket som en kommentar eller videreutvikling av Rudyard Kiplings kjente ord fra *The Ballad of East and West*: «*Oh, East is East, and West is West, and never the twain shall meet*».

Kanskje det kan legges til det britiske imperiets India, før frigjøringen av Pakistan og India i 1947?

K) Trioene

13 first. Beautiful Telephones fra det aller siste trioalbumet, *Life Goes On*, skal være en kommentar til Donald Trumps kommentar da han kom inn i det Ovale Rom i det Hvite Hus første gangen etter presidentvalget for åtte år siden, «... many telephones, ... beautiful telephones ...»!

Carla spiller piano – aktivt!

I mange tilfeller kun orgel, ofte bare høyre hand, lite venstre. Med separat pianist i bandet, som på platene: Richard Tee, Arturo O'Farrill, Larry Wallis.

Men så fra ca. 1987-89, fra *Fleur Carnivore*, så spiller hun piano selv. Nyss passert 50. Voksen dame, nå gjør jeg som jeg vil.

Så etter 2000, to ganger *Lost Chords*, med Billy Drummond på trommer, før hun avslutter med tre trioalbum, *Trios*, *Andando el Tiempo* og avslutter sitt musikalske virke med *Live Goes On*. Av elleve spor/komposisjoner på de tre siste er hele åtte suiter, hvorav fem er nye.

Nå spiller hun piano med en frihet og bredde som nesten aldri før.

Hva skjer?

Hvordan vurderer vi CB som pianist?

13 second. Beautiful Telephones?

- Hva slags komponist er Carla Bley?

Amy C. Beal, professor i musikkvitenskap ved Univ of Calif, Santa Cruz har skrevet en biografi i bokserien *American composers* om Carla Bley

Charles Mingus skrev på albumet *Let my children hear music* om forskjellene mellom det han kalte 'pencil composers' og 'spontaneous composers'.

«... *If you like Beethoven, Bach or Brahms, that's okay. They were all pencil composers. I always wanted to be a spontaneous composer.*

.... *I marvel at composition, at people who are able to take diatonic scales, chromatics, 12-tone scales, or even quarter-tone scales.*

I admire anyone who can come up with something original. But not originality alone, because there can be originality in stupidity».

Stavinski om komponister: Dionysos og Apollo

Birger Carlsen om Carla Bley som komponist i Jazzklubben

L) Hva vil stå igjen etter Carla Bley som komponist og som utøver?

BB XL-LX DRBB 60 år, gedigen boks, med i alt 5 LP-er med i fem større bestillingsverk.

Ett av dem er Carla Bleys *Roller Coaster*, inspirert av berg- og dalbanen i Tivoli. Kanskje også hennes opptredener i ung alder på rulleskøyter.

17. Roller Coaster p8 Penderecki ...like

DR Big Band: *XL-LX* 2024

STHLM Svaga Bells and Whistles (2020)

Da har vi kommet til slutten

Vi har hatt Ida Lupino som en slags gjennomgangsmelodi her. La oss da avslutte med den *aller første innspillingen* av

18. Ida Lupino

9. mars 1964 – første innspilling – utgitt på *Turning Point* først i 1975.

Med et stjernelag: Paul Bley på piano, John Gilmore på tenorsax, Gary Peacock på bass og Paul Motian på trommer.

M) Outro

14. Gå hjem og gjør likedan

a. Grav deg ned i din egen Bley-samling

15. Helt til avslutning kunne vi ha spilt en av Carla Bleys låter fra albumet *Looking for America*, med et ønske om den kommende natta ender med et resultat som gjør framtiden litt lysere enn den er i dag.

16. På vegne av Kari Rolland, Mathilde Grooss Viddal og Dag Arnesen, samt meg selv, sier vi

Takk for oss! Hold musikken levende.

Til avslutning: 30 minutter av konserten i Bergen 25. mai 1980.

17. Floater – Funnybird Song – Ictus fra Bergen 1980 – Takk til Karen Frivik for tilgang til flere NRK-opptak. Dette er NRKS egne 24 bits/96 kHz-opptak

18. Og takk til Eirik Lie for lån av kassett med opptak fra konserten med det Skandinaviske Jazzensemble i Grieghallen 25. mai 1980.